

PROTOKOLL
2010-03-24
Stockholm

Mål nr 7892-08
Avdelning II

NÄRVARANDE REGERINGSRÅD

Susanne Billum, Marianne Eliason, Karin Almgren, Margit Knutsson och Henrik Jermsten

FÖREDRAGANDE och PROTOKOLLFÖRARE

Regeringsrättssekreteraren Birgitta Törnered

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 7 november 2008 i mål nr 4587-08

SAKEN

Bistånd enligt socialtjänstlagen

Målet föredras.

Regeringsrådet Susanne Billum anför följande:

Rättsfrågan i målet har gällt förutsättningarna för bistånd i form av särskilt boende i annan kommun än hemkommunen när sökandens maka beviljats sådant boende där. Denna fråga föranleder följande kommentarer.

Enligt 2 kap. 1 § SoL svarar varje kommun för socialtjänsten inom sitt område. Kommunen har enligt 2 § det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Enligt 3 § får emellertid en person som önskar flytta till en annan kommun, men till följd av ålderdom, funktionshinder eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig där utan att inflyttningkommunen erbjuder behövliga insatser, ansöka hos den kommunen om sådana insatser. En sådan ansökan ska behandlas som om den enskilde vore bosatt i inflyttningkommunen.

Dok.Id 90863

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post: regeringsratten@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

Bestämmelsen i 2 kap. 3 § SoL, vilken alltså utgör ett undantag från huvudbestämmelsen om kommunens ansvarsområde, infördes 1997 genom en ny 6 h § i den äldre socialtjänstlagen (1980:620). Lagändringen var en reaktion på flera mycket uppmärksammade ärenden med svårt sjuka äldre som inte getts möjlighet att flytta närmare sina anhöriga. I propositionen (prop. 1996/97:124 s. 126 ff. samt s. 175) anfördes bl.a. följande. Problemet handlar i de flesta fall om personer i mycket hög ålder som har omfattande vård- och omsorgsbehov. Många har en demenssjukdom och i de flesta fall bor den vårdbehövande redan i ett särskilt boende. Det är fall då det inte längre är möjligt för den äldre att på egen hand ombesörja en flyttning. Möjligheten att flytta till ett ordinärt boende är i de flesta fall också utesluten. I en situation då hälsotillståndet sviktar och vårdbehoven är omfattande saknas oftast de praktiska förutsättningarna att på egen hand flytta närmare anhöriga. Den nya bestämmelsen bör omfatta personer som till följd av ålderdom, sjukdom eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och därför inte kan genomföra flyttningen utan att den andra kommunen erbjuder behövliga insatser. – Med omfattande vård- och omsorgsinsatser menas kontinuerliga insatser som behöver ges dygnet runt för att tillgodose behov av personlig omvårdnad, tillsyn, skydd och sjukvård. Hjälp i form av enbart städning, inköp, matlagning och liknande service är inte att anse som vård- och omsorgsinsatser enligt denna bestämmelse.

Vilka som skulle ges rätt att ansöka om insatser i annan kommun – personkretsen i den nya bestämmelsen – diskuterades även i det betänkande som låg till grund för propositionen (SOU 1996:161 Rätt att flytta s. 101 ff.), vari bl.a. anfördes följande. Den enskilde ska för att ingå i personkretsen ha behov av tillsyn och/eller andra insatser dygnet runt eller en stor del av dygnet. I personkretsen ingår såväl personer i särskilda boenden som personer som bor i sin ordinarie bostad med varaktiga och omfattande insatser från hemtjänsten och/eller hemsjukvården. Annorlunda är det för personer som enbart har behov av service som t.ex. städning. Om de önskar flytta till en bostad utanför vistelsekommunen kan de själva anskaffa bostad och även ansöka

om hemtjänst på motsvarande sätt som andra invånare i den kommunen. Dessa personer ingår inte i personkretsen för den föreslagna regleringen.

Rättsläget kan därmed sammanfattas enligt följande.

Kommunens ansvar enligt SoL gäller gentemot dem som vistas i kommunen. Det är i princip endast dessa som kan göra anspråk på bistånd från kommunen för att uppnå en skälig levnadsnivå. Bestämmelsen i 2 kap. 3 § SoL utsträcker kommunens ansvar till ytterligare en grupp, nämligen personer som på grund av ålderdom, funktionshinder eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och därför inte själva kan flytta till kommunen utan att behövliga insatser erbjuds där. Det är alltså först om den enskilde som ansöker om insats i en annan kommun än vistelsekommunen visar sig höra till den personkrets som avses i 2 kap. 3 § som han har rätt att få sin ansökan prövad enligt regeln om rätt till bistånd. Denna fråga måste bedömas individuellt, dvs. hänsyn till sådana faktorer som önskemål om boende tillsammans med make kan inte tas vid denna prövning. Den som själv har förmåga att arrangera en flyttning till en annan kommun kan inte göra anspråk på insatser från den kommunen förrän han faktiskt vistas där. Vilket behov av bistånd som föreligger i det enskilda fallet kommer därmed inte upp till bedömning om den enskilde inte vistas i kommunen och inte heller uppfyller kraven för att höra till personkretsen enligt 2 kap. 3 §.

Vad som ska beaktas vid prövning av en ansökan i hemkommunen om särskilt boende för två makar med olika stora vårdbehov behandlas i Regeringsrättens dom denna dag i mål nr 4640-09.

Birgitta Törnered

Uppvisat och lämnat för expediering 2010-05-11